

CONSULTAȚII ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

CONCEPȚIA P. C. R., A SECRETARULUI SĂU GENERAL, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, PRIVIND ROLUL FACTORILOR INTENSIVI ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

Între trăsăturile evoluției economiei românești în anii socialismului — ani în care partidul comunist și-a îndeplinit și își îndeplinește cu succes misiunea istorică de conducător al întregului nostru popor — se vădesc constanța și dinamica dezvoltării. Progresele remarcabile înregistrate în economia românească și cu deosebire în anii de după 1965, progrese ilustrate elocvent de evoluția indicatorilor sintetici în perioada 1950—1981 (tabelul nr. 1),

Dinamica unor indicatori ai dezvoltării
economiei naționale

Tabelul nr. 1

Indicatori	1950	1965	1981
Venit național	100	413	15 ori
Venit național pe locuitor	100	354	11 ori
Producția industrială	100	649	34 ori
Producția agricolă	100	193	346
Fonduri fixe	100	223	829
Productivitatea muncii în industrie	100	343	945

s-au concretizat în dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, în crearea unei structuri noi a economiei naționale, în creșterea susținută a nivelului de trai al întregului popor. Ceea ce trebuie subliniat din capul locului este faptul că toate datele cifrice care dau măsura acestui salt al economiei nu exprimă numai o evoluție pe latura

cantității, nu sînt un rezultat numai al acțiunii factorilor extensivi — respectiv al creșterii volumului fondurilor fixe productive puse în funcțiune, al sporirii resurselor materiale atrase în producție și al forței de muncă ocupată în producția socială. Progresul economiei naționale s-a bazat și pe factorii de ordin intensiv. De altfel, sporirea continuă a productivității muncii, economisirea energiei, valorificarea superioară a resurselor materiale și umane, utilizarea cu randamente superioare a fondurilor societății au reprezentat parametrii fundamentali ai strategiei dezvoltării elaborate de partid în perioada de după Congresul al IX-lea. Tocmai prin corelarea acțiunii factorilor extensivi și intensivi al dezvoltării în cadrul fiecărui cincinal a fost posibilă creșterea puternică, echilibrată, armonioasă a economiei românești. „În anii construcției socialiste, arată secretarul general al partidului, România a cunoscut o puternică dezvoltare economico-socială și a devenit o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, cu o agricultură socialistă avansată”.

PRIMATUL FACTORILOR INTENSIVI ÎN STRATEGIA CREȘTERII ECONOMICE

Prezenți de-a lungul acestui amplu și complex proces al dezvoltării economiei românești, factorii intensivi nu au avut însă aceeași pondere în fiecare etapă, acțiunea lor fiind cu mult accentuată — așa cum arătam — în ultimele cincinale.

Acumulările care au avut loc permanent în economie, progresele înregistrate în toate domeniile de activitate au impus în ultimii ani necesitatea accentuării factorilor in-

Supliment la

nr. 6 1984

Revista
ECONOMICA

tensivi — idee subliniată în documentele partidului nostru, de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu care arată: „Să punem accentul nu pe dezvoltarea extensivă ci pe dezvoltarea intensivă a economiei naționale, pe valorificarea superioară a întregului nostru potențial material și uman pentru a putea obține noi succese pe drumul înfloririi continue economico-sociale a României”.

Această modificare de pondere care, în planul concepției privind dezvoltarea armonioasă a economiei și societății românești și-a precizat liniile de forță odată cu cel de al IX-lea Congres al P.C.R. și s-a impus în ultimele cincinale, se învedera ca o necesitate logică, determinată de nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție. Acesta impunea folosirea la cote superioare a potențialului material acumulat; utilizarea eficientă a factorului uman, prin lărgirea continuă a ariei de cuprindere a populației active în ramurile moderne ale economiei, de înaltă eficiență, prin ridicarea susținută a gradului de instrucție, prin articularea flexibilă a mutațiilor ce au loc în conținutul muncii, în structura profesională etc.; conducerea judicioasă a proceselor economice în conformitate cu nivelul ridicat de complexitate al economiei; potențarea efectelor economice prin incorporarea, în proporții crescânde, a unor factori de creștere cum sînt cercetarea științifică, pregătirea profesională a oamenilor etc.

Accentuarea factorilor intensivi ai dezvoltării, schimbarea raportului în favoarea lor în ce privește contribuția la procesul reproducției lărgite sînt elocvent ilustrate în teza partidului de trecere la o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială. De fapt, realizările înregistrate de economia noastră în ultimele cincinale pun în evidență tocmai aceste orientări, eforturile făcute pentru punerea în valoare a factorilor intensivi ai dezvoltării. Această schimbare este evidențiată cel mai bine de evoluția indicatorilor de eficiență. Astfel, dacă ne oprim la cel mai reprezentativ dintre aceștia: productivitatea muncii, constatăm că indicatorul menționat a cunoscut o dinamică ridicată. Indicele productivității muncii pe o persoană ocupată în industrie, de exemplu, a crescut în 1981 față de 1965 cu 275 la sută; pe seama creșterii productivității muncii s-a obținut în cincinalul 1971—1975 aproape 55% din sporul producției industriale, iar în cincinalul 1976—1980 circa trei sferturi. Aceste rezultate au la bază promovarea fermă a progresului tehnic, utilizarea cu o eficiență tot mai bună a mașinilor și utilajelor, accentuarea procesului de valorificare superioară a resurselor naturale.

De asemenea, creșterea eficienței economice în cadrul economiei naționale, în special în ultimul deceniu, s-a datorat ridicării eficienței fondurilor fixe. În șantierul industriei, ca de altfel pe total economie, în perioada 1950—1981 s-a înregistrat o creștere a produsului social și a veniturii naționale pe unitatea de fonduri fixe productive, precum și o sporire mai rapidă a productivității muncii comparativ cu cea a înzestrării cu fonduri fixe productive. Această tendință a fost generată, alături de acțiunea progresului tehnic, și de alți factori, cum ar fi creșterea ponderii fondurilor fixe active în structura fondurilor fixe totale — ceea ce a condus la sporirea producției specifice pe unitatea de fonduri fixe — adîncirea

specializării și cooperării în producție, introducerea metodelor moderne de conducere și organizare a producției etc. Totodată, accentul pus pe factorii intensivi ai dezvoltării este reflectat și de corelațiile și proporțiile care se formează la nivel macro și microeconomic, în profil de ramură și teritorial. În acest sens se înscrie efortul constant de modernizare a structurilor economice, avîndu-se în vedere locul și rolul celor două ramuri de bază ale economiei naționale — industria și agricultura (vezi tabelul nr. 2).

Schimbări structurale în cadrul economiei naționale

Tabelul nr. 2

	1950	1965	1981
Dinamica producției globale industriale	100	649	34 ori
Dinamica producției globale agricole	100	193	346
Contribuția industriei la crearea venitului național (%)	44	48,9	57,2
Ponderea industriei în fondurile fixe (%)	19,8	31,8	44,3
Ponderea industriei în forța de muncă ocupată (%)	12,0	19,2	36,1
Ponderea agriculturii în forța de muncă ocupată (%)	74,1	56,5	28,9
Ponderea produselor industriale prelucrate (mașini, utilaje, produse chimice, mărfuri industriale de larg consum și materiale de construcții) în exportul total al țării (%)	11,6	39,6	56,1

Pe fondul dezvoltării unor ramuri de bază ale industriei — ponderea metalurgiei, a construcțiilor de mașini și chimiei a crescut de la 23,9% în 1950 la 51,6% în 1981 — s-au dezvoltat puternic o serie de subramuri sau ramuri industriale noi, de înaltă tehnicitate și eficiență, menite să asigure valorificarea superioară a materiilor prime, să încorporeze cu prioritate în produse inteligența, creativitatea și priceperea oamenilor muncii. De exemplu, în perioada 1966—1981, în industria constructoare de mașini s-au înregistrat creșteri de producție între 4,1 ori și 7,5 ori la utilaje tehnologice, mașini-unelte și motoare electrice, de aproape 25 de ori la produse ale industriei de mecanică fină și optică, de 40 de ori la mijloace de automatizări și tehnică de calcul. În industria chimică s-au înregistrat creșteri de 10 ori la fire și fibre sintetice etc. Pe această bază industria a devenit capabilă să satisfacă în proporții din ce în ce mai însemnate — în prezent circa 80% — cerințele de mașini, utilaje și instalații ale țării, asigurînd introducerea puternică a progresului tehnic și în celelalte ramuri ale economiei.

Pe fondul trecerii la o nouă calitate în toate domeniile de activitate, ce reflectă, de fapt, asigurarea dezvoltării

economiei prin acțiunea preponderentă a factorilor intensivi, se cuvine a menționa că la elaborarea acestei strategii s-a avut în vedere și faptul că factorii cantitativi devin tot mai restrictivi în raport cu nevoile economiei naționale. Pentru fiecare etapă de dezvoltare aceștia au limite care nu pot fi depășite, cu tot aportul pe care îl aduc știința și progresul tehnic. De asemenea, au trebuit să fie luate în considerare evoluția economiei mondiale, fenomenele de criză care s-au manifestat: criza energetică, criza de materii prime, criza financiar-valutară, și care au creat obstacole numeroase în calea desfășurării relațiilor comerciale internaționale. În acest context, aprovizionarea economiei naționale cu combustibil, energie, materii prime și materiale din import, ca și preluarea unor rezultate ale progresului științific și tehnic din exterior se realizează în condiții grele, adesea oneroase. Apare astfel la deplină sa importanță și semnificație orientarea cuprinsă în documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului din 1982, de a se lărgi baza națională de materii prime și energetică, concomitent cu intensificarea eforturilor pentru reducerea continuă a consumurilor materiale și energetice, cu ridicarea productivității muncii și intensificarea procesului de introducere a rezultatelor cercetării științifice în producție, creșterea calității produselor etc.

DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE

Realizările obținute de poporul nostru ca și obiectivele prevăzute pentru acest cincinal privind continuarea dezvoltării armonioase a complexului economic național impun accelerarea punerii în valoare a factorilor intensivi ai dezvoltării, mai precis asigurarea unui raport optimal între factorii extensivi și intensivi, între efort și efect. Pentru aceasta este necesar a se acționa în continuare în direcția intensificării procesului de modernizare a structurii economiei naționale pentru asigurarea unui temeinic echilibru dezvoltării. Această acțiune urmărește dezvoltarea echilibrată a tuturor ramurilor, creșterea proporțională, armonioasă, a industriei și agriculturii, realizarea unui echilibru între diferitele sectoare ale economiei, astfel încât să se acopere cât mai bine necesitățile de consum productiv și individual, să sporească aportul țării noastre la schimburile economice internaționale, să crească neîntrerupt venitul național și pe această bază să se ridice nivelul de trai.

Având în vedere prioritatea care se acordă factorilor intensivi în asigurarea reproducerii largite în etapa actuală, echilibrul dezvoltării urmează a se realiza în țara noastră pe baza celor mai mici cheltuieli posibile de muncă vie și materializată, prin ridicarea eficienței utilizării resurselor materiale și de muncă ale societății. Drept urmare, în etapa actuală, ca și în viitor se acționează și se va acționa în sensul creșterii cu prioritate a ponderii ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate, apte să asigure valorificarea superioară a resurselor și reducerea continuă și substanțială a consumului de materii prime și energetic, concomitent cu limitarea producției unor ramuri și chiar

cu renunțarea la producerea anumitor produse energointensive sau care presupun consumuri mari de materii prime deficitare.

Partidul nostru a proiectat strategia creșterii economiei ținând seama de rezultatele obținute pînă în prezent, de condițiile concrete ale etapei în care ne găsim, de sarcinile și obiectivele pe care ni le-am propus de realizat, de tendințele care se manifestă în domeniul economic pe plan mondial etc. Ca rezultat al acestei acțiuni a fost elaborat un ansamblu de programe speciale pe ramuri și subramuri, pe produse, precum și programe privind creșterea productivității muncii, ridicarea calității produselor, reducerea consumurilor etc., toate acestea avînd menirea de a asigura o antrenare mai puternică a factorilor intensivi al dezvoltării, o corelație optimă între aceștia și cei extensivi.

În acest cadru, o direcție de acțiune deosebit de actuală în vederea accentuării dezvoltării intensive a economiei naționale o constituie creșterea productivității muncii, factor deosebit de important pentru asigurarea progresului general al societății noastre, pentru ridicarea bunăstării celor ce muncesc. „Este necesar — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — să înțelegem că nu putem vorbi de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, de înalțare spre comunism, de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului fără a realiza o înaltă productivitate a muncii”. În conformitate cu prevederile „Programului privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în 1990”, adoptat la finele anului trecut, productivitatea muncii în țara noastră se va dubla în cîțiva ani, ajungînd să se atingă, într-un timp scurt, nivelurile de productivitate care se realizează în țările dezvoltate din Europa. Acest obiectiv poate fi realizat, arăta secretarul general al partidului, prin modernizarea continuă a tehnologiilor de fabricație, mecanizarea și automatizarea proceselor de producție și introducerea metodelor moderne de conducere, folosirea cit mai completă a capacităților de producție, a forței de muncă, îmbunătățirea asistenței tehnice în toate schimburile de lucru, asigurînd o strînsă corelație între nivelul tehnic de dotare și nivelul de eficiență realizat. La acestea trebuie adăugată necesitatea întăririi spiritului de ordine și disciplină al fiecărui om al muncii, al fiecărui colectiv, a responsabilității pentru munca depusă, pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan în condiții de calitate superioară.

Printre direcțiile deosebit de importante care au menirea de a pune în valoare și a intensifica acțiunea factorilor intensivi ai dezvoltării se relevă creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor, precum și reducerea consumurilor și valorificarea superioară a materiilor prime și materiale. Corespunzător programului adoptat în acest sens, s-a stabilit un sistem complex de asigurare a calității produselor începînd cu activitatea de cercetare și concepție, de proiectare, care trebuie să țină seama de ultimele cuceriri ale științei și tehnologiei pe plan mondial, și continuînd cu procesele de fabricație propriu-zise în care trebuie să se asigure execuții ireproșabile. Această direcție este deosebit de importantă deoarece prin asigurarea și

creșterea calității produselor se realizează nu numai sporirea competitivității produselor, ci și satisfacerea la un nivel ridicat a cerințelor consumatorilor. În același timp, se urmărește și stimularea exporturilor prin creșterea competitivității și a puterii de penetrare a produselor românești pe piețele externe. Iată de ce obiectivele prevăzute în „Programul privind ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibil și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990”, sînt deosebit de importante. Se urmărește ca ponderea produselor românești realizate la nivel mondial ridicat să crească la circa 69% în anul 1985, la 84,6% în 1987 și să se apropie de 95% în 1990. De asemenea, între 2 și 5% din produse trebuie să se situeze peste nivelul atîns pe plan mondial.

O altă direcție de punere în valoare a factorilor intensivi de dezvoltare eficientă a economiei, direcție strîns legată de orientările menționate, o constituie valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, a resurselor energetice, gospodărirea lor cu maximă eficiență. Transpunerea în practică a acestei orientări impune — așa cum se precizează în programul amintit mai sus — reducerea consumurilor specifice, folosirea pe scară tot mai largă a resurselor interne de materii prime, materiale, extinderea înlocuirilor, paralel cu creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor. În acest sens, urmează ca în anul 1983 gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor să crească față de 1980 cu 29,5%, în anul 1987 cu circa 41%, iar în anul 1990 cu 64%. În același timp, se prevede reducerea cheltuielilor materiale la 1000 lei producție marfă industrială cu circa 81 lei în 1985, cu peste 98 lei în 1987 și cu circa 133 lei în 1990 față de 1980. Realizarea acestor obiective necesită să se acționeze activ pentru reproiectarea produselor, introducerea de tehnologii moderne, schimbarea structurii producției, acordîndu-se prioritate produselor care încorporează o cantitate mai mare de muncă complexă, de înaltă calificare.

Între factorii intensivi care au o influență deosebită la dezvoltarea economiei naționale se înscrie, de asemenea, creșterea eficienței fondurilor fixe. Volumul deosebit de însemnat de fonduri fixe productive existent în economie (60% din acestea au o vechime mai mică de 10 ani), necesită acțiuni care să ducă la creșterea an de an a producției obținute la 1000 lei fonduri fixe, acțiuni ce urmăresc asigurarea folosirii complete a lor și a instalațiilor la parametrii protecției, întreținerea corespunzătoare a acestora.

Înfăptuirea tuturor acestor direcții de acțiune în vederea punerii în valoare și activării factorilor intensivi ai dezvoltării eficiente a economiei naționale presupune afirmarea puternică a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, proces care stimulează acțiunea tuturor factorilor intensivi ai dezvoltării. Cercetările științifice și dezvoltările tehnologice le revine un rol deosebit în rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică modernizarea economiei naționale, ridicarea calității produselor și creșterea productivității muncii, perfecționarea

organizării și conducerii producției etc. Introducerea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii permite, totodată, crearea unor noi produse și conceperea de tehnologii cu consumuri energetice și materiale reduse, determină creșterea productivității muncii, a eficienței fondurilor, reducerea cheltuielilor materiale etc., într-un cuvînt valorificarea superioară a potențialului natural-material și uman de care dispune economia națională.

Pe linia punerii în valoare a rolului factorilor intensivi ai dezvoltării economiei se înscriu și perfecționările aduse mecanismului economico-financiar, prin instituirea, în practica economică, a autoconducerii muncitorești și a autogestiei economico-financiare, ca principii fundamentale de organizare și conducere a activității economice. Perfecționarea mecanismului economic și acțiunile care se întreprind în direcția implementării tuturor îmbunătățirilor stipulate prin noul mecanism constituie, în fapt, o rezultantă a preocupărilor susținute ale partidului pentru punerea în valoare a laturilor calitative și în domeniul organizării și conducerii economiei naționale, pentru lărgirea cadrului de participare nemijlocită a oamenilor muncii la decizii, pentru creșterea responsabilității lor în gospodărirea părții din averea națională ce le-a fost încredințată.

Asigurarea primatului factorilor intensivi are menirea de a contribui la edificarea unei economii moderne, dinamice, capabilă să asigure dezvoltarea puternică a forțelor de producție în țara noastră, și pe această bază ridicarea pe mai departe a nivelului de trai material și spiritual al poporului, progresul general al societății românești.

Conf. dr. Viorel CORNESCU

Intrebări

1. Care sînt factorii extensivi și intensivi ai dezvoltării economiei naționale ?

2. Explicați modul în care se manifestă factorii intensivi în cadrul economiei noastre.

3. Care sînt direcțiile principale de acțiune preconizate de partid, în vederea punerii în valoare a factorilor intensivi ai dezvoltării în etapa actuală și în perspectivă ?

În mod concret, cum se poate acționa în acest cadru în unitatea unde lucrați ?

Bibliografie

1. Nicolae Ceaușescu, **Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român**, Editura Politică, București, 1979.

2. Nicolae Ceaușescu, **Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român**, Editura Politică, București, 1982.

3. Nicolae Ceaușescu, **Cuvîntare la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative**, Editura Politică, București, 1983.

4. Nicolae Ceaușescu, **Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983**, Editura Politică, București, 1983.

CREȘTEREA MAI PUTERNICĂ A EFICIENȚEI, A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — FACTOR PRINCIPAL DE ACCELERARE A PROGRESULUI ECONOMICO-SOCIAL AL ȚĂRII

Înfăptuirea neabătută a procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în actuala etapă în țara noastră impune cu necesitate accentuarea laturilor calitative, de eficiență ale întregii activități economice. Trecerea de la dezvoltarea de tip extensiv la cea de tip intensiv reclamă în mod imperios ridicarea eficienței economice — în primul rând prin creșterea productivității muncii, prin valorificarea mai bună a întregului potențial material, tehnic și uman al economiei naționale, ca o cerință hotărâtoare a sporirii în ritm susținut a venitului național și, pe această bază, a creșterii nivelului de trai.

Evident, cu cât nivelul productivității muncii este mai înalt, cu atât este mai mare volumul producției ce se obține într-o unitate de timp și, deci, societatea dispune de o cantitate mai mare de bunuri pentru asigurarea reproducției largite pe de o parte, și pentru satisfacerea într-un grad superior a cerințelor populației, pe de altă parte. În același timp, creșterea continuă a productivității muncii duce la scăderea sistematică a consumului de muncă vie și materializată pe unitate de produs sau serviciu. Sugestive în acest sens sînt datele privind contribuția pe care creșterea productivității muncii o are la sporirea producției, a venitului național în ansamblu. Astfel, în perioada 1970—1981, creșterea de circa 2 ori a productivității muncii în industrie a determinat totodată și o majorare a contribuției acestui factor la sporirea producției industriale de la 57,2% în perioada 1970—1975 la 78,7% în anii 1975—1981. Pe planul eficienței, această contribuție s-a concretizat în sporuri mai mari de venit național ce revin unui procent de creștere a productivității muncii: de la 2,12 miliarde lei în 1970, la 5,16 miliarde lei în 1981 pe ansamblul economiei naționale, și de la 1,2 miliarde lei la 3,18 miliarde lei pentru aceiași ani, în industrie.

Totodată, s-au produs o serie de alte procese cu efecte pozitive, care au accentuat laturile calitative, de eficiență ale activității economice, toate acestea fiind exprimate sintetic de accelerarea, mai ales în ultimii ani, a tendinței de devansare a ritmului creșterii produsului social de către ritmul de creștere a venitului național.

Așa cum se desprinde din tabelul nr. 1, în perioada 1975—1981, perioadă în care s-a realizat și trecerea la noul mecanism economico-financiar, s-a obținut și cel mai eficient raport al celor doi indicatori. Mai mult, cifrele pun în evidență rolul deosebit al industriei, ramură în care sporirea eficienței s-a realizat îndeosebi prin creșterea productivității muncii și valorificarea mai bună a resurselor materiale.

O consecință firească a unor astfel de procese a fost reducerea, într-o perioadă istorică relativ scurtă, a decalajelor economice dintre țara noastră și țările dezvoltate din punct de vedere economic. Astfel, venitul național pe locuitor — indicator de sinteză și reflectînd tendințele de creștere a eficienței economice — era în 1981 de circa 3—5 ori mai mic decît în țările dezvoltate, comparativ cu un nivel de 15—20 de ori mai mic în anul 1950, la începutul procesului de făurire a economiei socialiste în țara noastră. Ținînd seama însă de faptul că, în România, venitul național pe locuitor, pe de o parte, și productivitatea muncii, pe de altă parte, sînt încă de citeva ori mai mici decît în țările dezvoltate, pentru a ne ridica la nivelul acestora trebuie concentrate toate forțele în direcția sporirii mai puternice a eficienței economice, a productivității muncii în toate ramurile economiei naționale, și îndeosebi în industrie.

Luînd în considerare cerințele obiective ale sporirii mai rapide a productivității muncii, ale creșterii eficienței în general, partidul și statul nostru au acționat permanent în direcția dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale, în direcția promovării rapide a noului în producție, a creșterii nivelului de pregătire generală și profesională a forței de muncă. Astfel, amplul efort investițional — posibil doar în condițiile menținerii unui nivel ridicat al ratei acumulării — a condus la sporirea considerabilă a potențialului producției. Inzestrarea tehnică a muncii a crescut de circa 2,5 ori în perioada 1965—1981. Ponderea produselor noi și modernizate, în volumul producției industriale, a crescut continuu, concomitent cu sporirea nivelului tehnic și al competitivității la un număr tot mai mare de produse. Forța de muncă atrasă în producție are

Raportul dintre ritmul mediu anual de creștere a venitului național și cel al produsului social în perioada 1950—1981

Tabelul nr. 1

	1950— 1955	1955— 1960	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975	1975— 1981	1950— 1981
Ansamblul economiei naționale	1,061	0,958	0,968	0,885	1,066	1,085	1,006
Industria	1,127	1,027	1,113	1,104	1,100	1,222	1,120

un nivel de pregătire generală și profesională tot mai ridicat, în industrie, ponderea muncitorilor calificați fiind în prezent de peste 87%, iar, dintre aceștia, circa 40% au fost pregătiți prin licee de specialitate și școli profesionale.

Or, ținând seama de efortul material considerabil făcut pentru sporirea potențialului de producție al industriei, al tuturor ramurilor economiei naționale, în actuala etapă de dezvoltare accentul se pune pe ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției și, îndeosebi, pe folosirea deplină a dotării tehnice și umane, pe valorificarea superioară a tuturor resurselor aflate la dispoziția economiei naționale și accentuarea mai puternică a laturilor calitative, intensive ale dezvoltării economice.

Creșterea continuă și în ritm rapid a eficienței, a productivității muncii în toate domeniile de activitate ocupă un loc central în vasta activitate teoretică și practică desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru elaborarea strategiei de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. „Să facem totul pentru a asigura o creștere puternică a eficienței economice — sublinia secretarul general al partidului — pentru că numai pe această bază economia românească se va putea dezvolta în continuare, numai astfel vom asigura condițiile îndeplinirii programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate”.

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII — OBIECTIV COMPLEX

Pornind de la analiza profundă a situației economice actuale, a rezervelor mari de sporire a eficienței, a productivității muncii, rezerve existente în toate ramurile economiei naționale, îndeosebi în industrie, documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale din 1982 ale partidului, ca și recente programe adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983 stabilesc strategia dezvoltării economice intensive în etapa actuală și în perspectivă pînă în anul 1990. Se are în vedere, cu precădere, sporirea continuă a producției pe calea creșterii puternice a productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor și sporirea puternică a eficienței economice în ansamblu. Toate acestea constituie direcții principale de creștere rapidă a venitului național, căi care asigură resurse sporite pentru dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai.

În acest sens, programele adoptate stabilesc, în perspectivă, un complex de sarcini și obiective a căror finalitate vizează sporirea substanțială a productivității muncii, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, al nivelului tehnic și competitivității produselor românești la nivelul realizărilor pe plan mondial. Astfel, „Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în anul 1990” jalonează sarcinile de creștere a productivității muncii, căile și factorii de realizare a acestora pentru principalele ramuri ale producției materiale. Așa cum reiese din Program, în toate ramurile de bază (mai puțin transporturile feroviare) productivitatea muncii tinde să se dubleze.

Dinamica productivității muncii în principalele ramuri ale producției materiale în perioada 1980—1990

1980 = 100

	1985	1987	1990
Total industrie republicană, din care :			
Industria prelucrătoare	141,0	168,0	213,1
Construcții-montaj	145,4	175,0	225,0
Agricultura de stat	143,2	175,0	200,0
Transporturi feroviare	163,1	170,0	220,0
Transporturi auto	115,5	130,0	150,0
	123,0	150,0	170,0

Sînt de subliniat aici cîteva dintre caracteristicile de conținut ale programului de creștere a productivității muncii. În primul rînd, este de menționat faptul că obiectivele și măsurile de realizare a acestora sînt eșalonate pe trei perioade distincte (1983—1985, 1986—1987 și 1988—1990) ținîndu-se seama de posibilitățile practice ale fiecărei etape.

În al doilea rînd, programul stabilește obiective, sarcini și măsuri pe principalele ramuri ale producției materiale și pe ministere, în mod diferențiat, în raport de condițiile concrete, specifice, de activitate, pe de o parte, dar și de nivelul actual al productivității, pe de altă parte.

O a treia caracteristică privește atenția acordată fundamentării nivelurilor și ritmurilor de creștere, pe baza unităților fizice de măsură, pornindu-se de la normele de consum de muncă și normele de producție pe mașini și utilaje. Convergența între nivelul productivității muncii exprimat în unități fizice și cel în unități valorice se realizează prin extinderea ponderii produselor pentru care se determină productivitatea în expresie fizică care stau la baza planificării indicatorilor valorici de calcul, a producției marfă, în special. Astfel, în industrie, ponderea în producția marfă a produselor pentru care se calculează productivitatea muncii în expresie fizică sporește la 87 la sută, pentru ca în anul 1987 planul la întreaga producție marfă să se fundamenteze integral pornindu-se de la productivitatea muncii în unități fizice.

În fine, trebuie menționat faptul că creșterea productivității muncii are ca bază programele de măsuri elaborate pe ministere, centrale și întreprinderi, precum și în profil teritorial, pe ansamblul unităților teritorial-administrative. Aceste programe de măsuri trebuie să țină seama, în primul rînd, de cerințele valorificării cit mai depline a capacităților de producție existente, indicele de utilizare a mașinilor și utilajelor din dotarea întreprinderilor devenind criteriu de alocare a unor fonduri de investiții pentru achiziționarea de noi mijloace fixe productive.

CAI DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII

Ținînd seama de faptul că dublarea, practic, a productivității muncii înseamnă implicit dublarea producției în condițiile existenței unor resurse materiale și umane limitate, programul de creștere a productivității muncii stabilește clar căile și factorii care vor trebui să asigure îndeplinirea o-

biectivelor importante prevăzute. În acest sens, în atenția tuturor unităților industriale trebuie ca pe prim plan să se situeze promovarea rapidă în producție sub cele mai diferite aspecte a progresului tehnic și tehnologic, ridicarea continuă a parametrilor tehnico-funcționali și ai calității produselor și serviciilor. Ponderea progresului tehnic și tehnologic în sporirea productivității muncii în industrie trebuie să se majoreze de la 52 la sută, în anul 1985, la 55 la sută, în 1990. Tocmai de aceea, în deplină convergență cu programul de creștere a productivității muncii și în direcția asigurării condițiilor pentru îndeplinirea sarcinilor cuprinse în acesta, Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983, a adoptat „Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumului de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990”. Obiectivele prevăzute în acest program sînt menite să conducă la accentuarea promovării noului în producție, la ridicarea calității producției, reducerea consumurilor materiale și a creșterii eficienței — caracterizată în principal prin amplificarea gradului de valorificare al materiilor prime și materialelor și reducerea cheltuielilor materiale —, la creșterea productivității muncii. În mod sintetic, programul concentrează principalele obiective și direcții de activitate pe următoarele domenii: a) îmbunătățirea generală a nivelului tehnic și calitativ al produselor prin îmbunătățirea substanțială a parametrilor tehnico-calitativi ai produselor aflate în fabricație, modernizarea acestora, crearea de produse noi cu grad de tehnicitate ridicat, astfel încît pînă în 1990 aproape toate să se situeze la nivel comparabil cu cele similare pe plan mondial, un număr de produse trebuind să intrunească chiar caracteristici superioare; b) extinderea mecanizării și automatizării în toate ramurile industriale prin implementarea, în condiții de eficiență, a unui număr tot mai mare de linii automate complexe, a manipuloarelor, microprocesoarelor și roboților industriali, cu consecințe pozitive asupra reducerii consumurilor de muncă în cele mai diferite domenii de activitate; c) aplicarea în producție a unui număr de peste 2 200 de tehnologii noi și modernizate care, în condițiile modernizării și îmbunătățirii continue a structurii producției fabricate, vor contribui la reducerea substanțială de materii prime, materiale, energie și combustibil, asigurînd totodată resurse suplimentare pentru sporirea producției; d) ca o consecință firească a celor de mai sus se relevă obiectivul creșterii gradului de valorificare a tuturor materiilor prime și materialelor, reducerii cheltuielilor materiale și sporirii considerabile a eficienței economice.

Realizarea obiectivelor prevăzute, amplificarea contribuției progresului tehnic la sporirea eficienței, a productivității muncii, accentuează rolul deosebit ce revine cercetării științifice naționale. Aceasta înseamnă întărirea activității de cercetare științifică și dezvoltarea tehnologică originală, astfel încît cantitatea de inteligență încorporată în soluțiile tehnice, tehnologiile și produsele realizate să

le facă competitive cu cele obținute pe plan mondial și să asigure chiar o anumită prioritate.

Realizarea unei sporiri substanțiale a eficienței economice, a productivității muncii se află în strînsă dependență de perfecționarea organizării producției și a muncii, de ridicarea calificării și pregătirea perfecționării profesionale a personalului muncitor. Importanța acestor factori crește în actuala etapă de dezvoltare dacă avem în vedere faptul că efortul investițional necesar pentru punerea lor în valoare este incomparabil mai redus decît cel pentru lărgirea producției prin construirea de noi obiective economice, iar efectele pozitive se resimt imediat pe planul eficienței. Tocmai de aceea, programul privind creșterea mai accelerată a productivității muncii prevede o contribuție mai mare în acest sens, a factorilor organizaționali în actualul cincinal — 48 la sută în 1985 — urmînd ca în 1990 să se reducă la aproximativ 45 la sută, tocmai ca urmare a sporirii substanțiale a nivelului de organizare a producției și muncii în intervalul de timp stabilit.

Desigur, organizarea producției și muncii, integrează, practic, numeroase modalități de acțiune. Principalele măsuri în acest domeniu privesc optimizarea încărcării mașinilor și utilajelor, asigurarea unei dimensionări optime a structurii personalului, îmbunătățirea substanțială a programării, pregătirii și realizării producției pe fluxul tehnologic și asigurarea desfășurării ritmice a acestora, asigurarea unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare etc. Concomitent cu acestea este necesară extinderea și perfecționarea normelor de muncă cu fundamentare științifică, ca una din premisele reflectării potențialului tehnic și uman al unităților economice în productivitate și eficiență.

Potrivit prevederilor programului de creștere a productivității muncii, normele de muncă — expresie sintetică a însușirilor factorilor obiectivi și subiectivi ai producției — fundamentate pe baza unor criterii complexe — tehnice, economice, psihofiziologice — trebuie să contribuie în mai mare măsură la creșterea productivității muncii prin exprimarea timpului real necesar pentru fabricarea unui produs. Pe de altă parte, normarea muncii trebuie să contribuie mai mult și la respectarea riguroasă a corelației dintre retribuție și rezultate și prin aceasta la asigurarea creșterii retribuției, a rolului său stimulatînt concomitent cu crearea resurselor necesare dezvoltării economice și acoperirii altor nevoi ale societății.

Trebuie mai bine valorificată în practică, latura, cu mare potențial de eficiență, a organizării superioare a activității, trebuie mai mult folosită orientarea selecției, pregătirii și repartizării cadrelor în concordanță cu cerințele producției și cu posibilitățile individuale. Numai astfel se poate asigura o valorificare superioară a uriașelor capacități creative, stimularea inițiativei și afirmarea deplină în producție a fiecărui om al muncii. Realizarea acestei implicări, este de natură să stimuleze întregul personal muncitor în direcția ridicării nivelului pregătirii profesionale, a sporirii, concomitent cu efortul făcut de societate, a efortului personal pentru creșterea calificării — procese cu consecințe pregnant pozitive pe planul sporirii eficienței și productivității muncii:

Realizarea cerințelor sporirii eficienței productivității muncii în etapa actuală presupune mobilizarea eforturilor tuturor colectivelor de oameni ai muncii, la toate nivelurile — minister, centrală și întreprindere — în direcția organizării activității astfel încât, încă din acest an, sarcinile și obiectivele prevăzute în programele proprii de măsuri să se concretizeze în reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale, reducerea consumurilor de muncă vie și materializată, eliminarea risipei de orice fel, sporirea calității și ridicarea nivelului tehnic al produselor, folosirea cu maximum de randament a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, utilizarea deplină a timpului de lucru astfel ca în fiecare unitate economică să se asigure progrese substanțiale în lupta pentru o nouă calitate, pentru o înaltă eficiență a activității economice.

Ovidiu NANES

Întrebări

1. Care este rolul productivității în creșterea eficienței economice ?
2. Analizați care sînt căile de creștere a productivității muncii în actuala etapă și în perspectivă.
3. Cum se poate acționa în cadrul întreprinderii în care

lucrați pentru sporirea mai accentuată a productivității muncii ?

BIBLIOGRAFIE :

Nicolae Ceaușescu, **Raport la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R.**, Editura Politică, București, 1979.
 Nicolae Ceaușescu, **Raport la Conferința Națională a P.C.R.**, Editura Politică, București, 1982.
 Nicolae Ceaușescu : **Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983.** Scinteia, Anul LIII, Nr. 12821, miercuri 16 noiembrie 1983.
 Nicolae Ceaușescu : **Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 29—30 iunie 1983.** Scinteia, Anul LIII, Nr. 12707, vineri 1 iulie 1983.
 * * * Program privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în 1990. Scinteia, Anul LIII, Nr. 12835, marți 29 noiembrie 1983.
 * * * Program privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibil și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990. Scinteia, Anul LIII, Nr. 12836, miercuri 30 noiembrie 1983.

Întrebări și răspunsuri

● P. POPOVICI, Oradea — În conformitate cu prevederile instrucțiunilor de aplicare a planurilor de conturi pentru unitățile economice, în contul 493 „Decontări din operațiuni în curs de lămurire” se înregistrează valorile materiale și bănești scăzute din conturile de gestiune ca urmare a lipsurilor și degradărilor pentru care în momentul constatării nu pot fi luate măsuri de urmărire sau care nu pot fi trecute pe cheltuieli, fiind necesare cercetări sau lămuriri suplimentare. Sumele înregistrate în contul 493, pentru care nu se solicită organului ierarhic superior aprobarea scăderii lor, trebuie clarificate de conducerea unității în termen de 60 zile, prevăzut în Codul muncii, cu excepția cazurilor de furturi efectuate de autori necunoscuți care trebuie clarificate pe baza avizelor primite de la organele de urmărire penală. În cazul în care conducerea unității înaintează organului ierarhic superior propuneri de trecere a cheltuielii, termenul de 60 zile pentru emiterea dispoziției de reținere, prevăzut de Codul muncii, curge de la data cînd conducerea unității a luat cunoștință de refuzul organului competent de a aproba scăderea propusă.

● CONSTANTIN VIDICAN, Reșița
 1) În conformitate cu Normele metodologice nr. 2/1980 ale Băncii Naționale, Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară, Băncii de Investiții și Băncii Române de Comerț Exterior, penalitățile calculate în conformitate cu Legea contractelor economice nr. 71/

1969 se pot încasa prin dispoziții de încasare, introduse în bancă. 2). Dispozițiile de încasare respective se supun avizării plătitorului, cu excepția celor pentru care plătitorul și-a dat consimțămîntul în prealabil (menționat expres pe textul dispoziției de încasare sau într-un document anexat) sau a celor însoțite de o hotărîre arbitrală, investită cu formulă legală de executare prin bancă, care se decontează fără avizare. 3). Banca ține cont de refuzul prezentat de plătitor, cu condiția de a fi prezentat în cadrul termenului de acceptare și să fie exprimat în condițiile prevăzute de norme. Așa cum s-a precizat în Normele metodologice nr. 2/1980, refuzul de plată trebuie formulat în mod clar și să cuprindă explicații cu privire la motivul refuzului, în scrisoarea respectivă arătîndu-se detaliat toate elementele, din care să rezulte de ce nu este datorată suma. În măsura în care refuzul de plată prezentat băncii, pentru plata de penalități, nu este motivat în conformitate cu normele legale, sau atunci cînd organele bancare au cunoștință de comiterea unor abuzuri, în exercitarea dreptului de refuz, ele sînt în măsură a nu lua în considerare refuzurile respective. 4). Referitor la articolul de lege, care trebuie invocat de plătitor, cu ocazia formulării unui refuz, acesta este art. 158 din Legea finanțelor, iar cauzele de refuz diferă în funcție de situația concretă, indicîndu-se după caz, litera a) sau f) a articolului de mai sus. De asemenea, atunci cînd există o eroare în ce privește calculul

penalităților, se poate formula refuz parțial de plată, în baza art. 158 lit. c) din lege. 5). Din cele expuse mai sus se desprinde concluzia că nu poate fi vorba de plata fără avizare a unor penalități, decît în situațiile în care, fie că decontarea s-a executat în baza unui titlu executoriu, fie pe baza acceptului prealabil dat de plătitor. În cazul în care decontarea s-a executat în baza unui titlu executoriu, decontarea fiind definitivă, nu poate fi vorba de exercitarea dreptului de refuz. În ceea ce privește penalitățile plătite, în condițiile în care banca nu a luat în considerare refuzurile respective, normele băncii nu interzic reintroducerea unor documente de încasare de către plătitori. Apreciem, însă, că, dat fiind dezacordul dintre plăți, cu privire la plata penalităților, un asemenea procedeu este inefficient, deoarece va conduce la noi refuzuri, astfel că, în aceste situații, este indicată sesizarea organelor arbitrale.

● CONSTANTIN GHEORGHE, Craiova — Potrivit prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 335/1983 privind aplicarea formei de retribuire în acord global și a altor forme de retribuire specifice unor ramuri sau activități, în acord global se cuprinde întreg personalul muncitor din unitățile economice, cu excepția celui prevăzut de anexa trei la decretul sus-menționat. Art. 5, pct. c se referă la condițiile în funcție de care se diminuează retribuiția stabilită pe baza gradului de realizare a producției fizice. Art. 16 se referă la retribuirea personalului la care se aplică forme de retribuire specifice unor ramuri sau activități. Decretul nr. 336/1983 cu privire la calcularea, elibera-

(Continuare în pag. 12)

REDUCEREA CONSUMURILOR DE MATERII PRIME, MATERIALE, COMBUSTIBILI ȘI ENERGIE — CERINȚĂ MAJORĂ A CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE ÎN ETAPA ACTUALĂ

Înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale P.C.R. în domeniul dezvoltării economico-sociale se sprijină într-o măsură hotărâtoare pe creșterea mai accentuată a eficienței economice, ca latură esențială a trecerii la o nouă calitate a muncii în toate sectoarele de activitate. În acest scop Conferința Națională a partidului a acordat un loc de seamă reducerii costurilor și a cheltuielilor materiale de producție pe baza unor programe speciale. Se prevede astfel ca reducerea suplimentară a costurilor totale de producție față de prevederile de plan, în perioada 1983—1985, să reprezinte peste 91 miliarde lei.

În acest cadru un rol esențial revine scăderii cheltuielilor materiale pe unitatea de produs care ocupă locul principal în cadrul costurilor de producție, reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie. „Odată cu dezvoltarea bazei de materii prime — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională — este necesar să acționăm cu toată fermitatea pentru reducerea consumurilor materiale, înlăturarea oricărei risipe, folosirea judicioasă a materiilor prime, recuperarea și refolosirea materialelor“.

NECESITATEA ȘI IMPORTANȚA REDUCERII CONSUMURILOR MATERIALE

Importanța hotărâtoare a reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie în cadrul procesului de scădere a costurilor și, în general, de creștere a eficienței economice decurge, în primul rând, din faptul că în majoritatea ramurilor economiei naționale cheltuielile materiale — deci cheltuielile cu materiile prime, materialele de bază și auxiliare, combustibilul și energia — dețin locul principal în structura generală a costurilor de producție. Astfel, în 1981, ponderea acestora (fără amortizare) era de 73,1 pe ansamblul industriei republicane, diferențiindu-se pe ramuri după cum urmează: 62% în industria energiei electrice, 81,7% în metalurgia feroasă, 81% în metalurgia neferoasă, 69,5% în construcțiile de mașini, 75,6% în chimie, 58,1% în industria materialelor de construcții, 70,9% în industria textilă, 71,6% în industria pielăriei și încălțămintei etc. Pe ansamblul economiei, cheltuielile materiale reprezentau în 1981, 63% din produsul social; pe ramuri, ponderea lor era de 66,9% în industrie, 65% în construcții, 57,2% în agricultură și 51,4% în transporturi și telecomunicații.

În aceste condiții, reducerea mai accentuată a cheltuielilor materiale, a consumurilor de materii prime, ma-

teriale, combustibil și energie reprezintă principala cale de reducere a costurilor și de obținere a unei rentabilități superioare în toate ramurile economiei naționale, contribuind, totodată, la creșterea mai accentuată a venitului național. Este edificator în această privință faptul că în cadrul programului special adoptat de Conferința Națională a partidului în domeniul reducerii costurilor de producție, economiile suplimentare ce urmează să se realizeze în perioada 1983—1985 prin reducerea cheltuielilor materiale se ridică la peste 63 miliarde lei, ceea ce reprezintă peste două treimi (2/3) din totalul economiei suplimentare prevăzute a se obține pe seama reducerii costurilor de producție.

În al doilea rând, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie pe unitatea de produs permite creșterea suplimentară a producției de bunuri materiale, la același volum de resurse și de investiții pentru dezvoltarea bazei de materii prime. Ca urmare, pe această cale se asigură resurse suplimentare pentru realizarea nivelurilor prevăzute ale producției fizice — pornindu-se la normele de consum avute în vedere la echilibrarea planului pe 1984. Totodată, prin reducerea consumurilor și valorificarea superioară a resurselor materiale se realizează și o creștere mai mare a producției nete din fiecare întreprindere.

În al treilea rând, reducerile consumurilor reprezintă o cerință accentuată și de participarea țării noastre la schimburile economice internaționale. Pe de o parte, nivelul mai scăzut al consumurilor și greutatea produselor, mai ales în industria constructoare de mașini, în domeniul bunurilor tehnice de uz îndelungat etc., reprezintă un parametru important al calității și competitivității produselor.

Relevând acest aspect important, la Plenara Consiliului Național al oamenilor muncii din luna decembrie 1983, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat: „Este necesar să acționăm în vederea realizării programelor privind modernizarea producției, reducerea greutății produselor, pentru a fi la nivelul mondial și a putea fi competitivi pe piața mondială. Reducerea greutății și înscrierea în parametri stabiliți, luarea de măsuri practice pentru reproiectarea și realizarea de noi produse cu o greutate și mai mică în toate sectoarele constituie probleme de cea mai mare importanță, atât pentru a putea fi competitivi pe plan internațional, cât și pentru a asigura reducerea consumurilor materiale...“ Pe de altă parte, reducerea consumurilor contribuie la creșterea posibilităților de acoperire a cerințelor economiei de materii prime și energie, din resurse interne, iar în măsura în care această acțiune cuprinde materiile prime procurate din import

economisirea lor reduce relativ cererea de mijloace valutare, cu implicații favorabile asupra procesului de îmbunătățire a balanței comerciale și de plăți externe.

În acest fel, reducerea cheltuielilor materiale și a consumurilor de mijloace de producție pe unitatea de produs se integrează în procesul de ansamblu care vizează accentuarea caracterului intensiv al creșterii economice și sporirea mai accentuată a venitului național. Este edificator în această privință faptul că reducerea cu un procent a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social creează posibilitatea obținerii unui venit național suplimentar de aproape 18 miliarde lei la nivelul ultimului an al actualului cincinal.

Ținând seama de aceste cerințe și implicații, au fost adoptate o serie de măsuri de ordin politic, economic și organizatoric prin care să se impulsioneze mai puternic procesul de reducere a consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie și să se asigure o creștere mai puternică a eficienței.

CALITATEA, ECONOMISIREA ȘI VALORIFICAREA — PROCESE ABORDATE INTR-O CONCEPȚIE UNITARĂ

Rolul central în această privință revine „Programului privind nivelul tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990”. La Plenara C.C. al P.C.R., din 14—15 noiembrie 1983, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că acesta trebuie considerat ca unul din cele mai importante programe privind înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea, realizarea unei noi calități în toate domeniile de activitate.

Caracteristica fundamentală a Programului o constituie viziunea modernă și complexă în care sînt abordate problemele calității produselor, fiind luate în calcul atît caracteristicile funcționale, constructive, de fiabilitate, cît și cele economice — consumuri, productivitate, costuri, gradul de valorificare a materiilor prime, eficiența la export, astfel încît calitatea să asigure o valoare de întrebunțare maximă în condițiile unor cheltuieli minime.

Porînd de la această concepție, precum și de la relația de intercondiționare dintre parametrii tehnici și cei de eficiență, obiectivele Programului cuprind într-o determinare unitară atît îmbunătățirea generală a nivelului tehnic și creșterea competitivității produselor la export, cît și reducerea consumurilor specifice de materii prime, energie, combustibili și materiale, a importurilor, folosirea pe scară mai largă a resurselor interne, asimilarea de noi materiale care înlocuiesc importurile, extinderea înlocuitorilor, precum și creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor cu 29,5% în 1985, cu circa 41% în 1987 și cu circa 64% în 1990, față de 1980. Pe această bază înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor din Program va trebui să se reflecte în ridicarea substanțială a indicatorilor de eficiență economică.

În primul rînd, ansamblul de măsuri adoptate va trebui să conducă la reducerea cheltuielilor materiale, care pe ansamblul industriei republicane vor trebui micșorate în 1985 față de 1980 cu 80,9 lei la 1 000 lei producție marfă, în 1987 cu 98,3 lei, iar în 1990 cu 132,9 lei. Pe ministere reducerile se prezintă după cum sînt înscrise în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

	lei		
	Reduceri față de 1980		
	1985	1987	1990
Total	— 80,9	— 98,3	—132,9
din care :			
— Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	—116,4	—147,4	—201,4
— Ministerul Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică	—117,7	—146,7	—207,7
— Ministerul Industriei Metalurgice	— 52,4	— 68,4	—100,4
— Ministerul Industriei Chimice	—103	—119	—155
— Ministerul Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții	— 79,1	— 89,1	—115,1
— Ministerul Industriei Ușoare	— 97,9	—113,9	—147,9
— Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	— 77,2	— 89,2	—109,2

Tabelul nr. 2

	— în procente —		
	1985/ 1980	1987/ 1980	1990/ 1980
	Total	129,5	141,2
din care :			
— Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	150,5	168,4	203,1
— Ministerul Industriei de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică	130,0	146,4	177,1
— Ministerul Industriei Metalurgice	130,3	140,7	162,2
— Ministerul Industriei Chimice	132,7	146,5	165,6
— Ministerul Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții	125,1	130,8	150,4
— Ministerul Industriei Ușoare	128,3	138,6	160,8
— Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	117,5	127,8	150,8

Aceste reduceri trebuie să se concretizeze în diminuarea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, care să conducă la economii de resurse îndeosebi la energie electrică, energie primară, produse siderurgice, produse chimice anorganice, produse petrochimice, produse macromoleculare de bază, celuloză și hirtie, masă lemnoasă, țesături etc.

În al doilea rând, reducerea consumurilor materiale și energetice, simultan cu creșterea valorii unitare a produselor pe seama ridicării performanțelor tehnice și calitative ale produselor, va trebui să se concretizeze și în ridicarea gradului de valorificare a resurselor materiale ale economiei. Potrivit prevederilor Programului, valoarea producției industriale ce urmează a se obține pentru fiecare leu cheltuit cu materiile prime, materiale, combustibili și energie consumate pentru producția respectivă urmează să crească substanțial (tabelul nr. 2).

La stabilirea obiectivelor programului, precum și a măsurilor privitoare la principalele ramuri, s-a ținut seama de stadiul actual al dezvoltării industriei noastre, precum și de realizările pe plan mondial, de tendințele ce se manifestă pentru perioada următoare. Totodată, programul este deschis actualizării pe baza realizărilor viitoare.

DIRECȚIILE REDUCERII CONSUMURILOR DE MATERII PRIME, MATERIALE, COMBUSTIBILI ȘI ENERGIE

Un rol de primă importanță în realizarea acestor prevederi revine proiectării și reproiectării produselor, ținând seama de ultimile cuceriri ale științei și tehnicii pe plan mondial, precum și execuției ireproșabile a produselor în procesele de fabricație, în conformitate cu modelele și documentațiile tehnice de referință. Realizarea unor produse cu parametri tehnici și economici ridicați, mai ușoare, care permit consumuri energetice mai mici și o productivitate superioară — cerințe esențiale pentru reducerea eficienței economice — nu se poate concretiza la nivelurile prevăzute fără dezvoltarea largă a muncii de cercetare și proiectare pe baze moderne a produselor, întrucât, nivelurile consumurilor sint determinate în măsură decisivă în faza de concepție a noulor produse.

În ultimii ani s-au obținut importante rezultate în această privință. Astfel, prin reproiectare s-au realizat mase nete mai reduse cu 25—30% la unele tipuri de compresoare, cu 4% la unele tipuri de vagoane și la locomotiva Diesel hidraulică LDH 1400 etc.; s-au obținut de asemenea consumuri scăzute de carburanți cu circa 10% în funcționarea motoarelor navale, iar îmbunătățirile aduse unor utilaje energetice (cazane, turboagregate, hidroagregate) au condus la economii importante de energie și combustibil. La unele produse, consumurile materiale au putut fi reduse, prin modernizare și reproiectare, cu 30—35%. În același timp trebuie subliniat faptul că rezervele de reducere a consumurilor prin intermediul reproiectării și modernizării produselor sint încă foarte mari. Planul național unic pe anul 1984 în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și intro-

ducerii progresului tehnic cuprinde 2950 obiective principale, precum și extinderea procesului de asimilare a noi produse și materiale astfel ca în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane producția marfă să fie realizată în proporție de peste 35% pe seama produselor noi și modernizate, incluse în fabricație în actualul cincinal. În acest cadru va trebui să se urmărească valorificarea surselor noi de energie, reducerea consumurilor specifice de energie și combustibil în toate sectoarele de activitate. Se prevede, de asemenea, extinderea și devansarea, față de termenele prevăzute în plan, a acțiunilor de asimilare, modernizare și înnoire a producției, crearea și introducerea în fabricație a unor noi materiale cu caracteristici superioare, de noi mașini și utilaje de înaltă productivitate, cu consumuri energetice și materiale minime, competitive pe piața externă. Un rol important în această direcție îl are și tipizarea produselor industriale, a construcțiilor și tehnologiilor.

O altă cale importantă a reducerii consumurilor o reprezintă perfecționarea și înnoirea tehnologiilor de fabricație, care condiționează nivelul consumurilor materiale și energetice, diminuarea pierderilor și a rebuturilor și permit folosirea economică a resurselor. Atunci când acest proces include și tehnologii sau repere din import, intensificarea eforturilor proprii ale întreprinderilor conduce și la importante economii valutare. De exemplu, executarea în țară, prin turnarea de precizie a unor repere de înaltă tehnicitate pentru tehnica aerospațială, elemente de hidraulică, scule speciale, cinescoape ș.a. care se importau a permis economisirea unei importante sume valutare, iar turnarea sculelor așchietoare a condus la creșterea coeficientului de utilizare a oțelului rapid cu circa 65% — de la 0,48 la 0,8 kg net/kg brut, cu reducerea corespunzătoare a consumului de manoperă în proporție de peste 50%.

Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic prevede că pînă în 1985 se vor aplica în producție peste 2200 tehnologii noi și modernizate, din care 440 în industria construcțiilor de mașini, electrotehnică și electronică, 109 în industria metalurgică, 850 în chimie și petrochimie, 320 în industria materialelor de construcții și prelucrarea lemnului, 500 în industria ușoară, peste 170 în industria alimentară. Elaborarea de noi tehnologii și perfecționarea celor existente urmărește creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, reducerea substanțială a consumurilor energetice, fabricarea de produse cu valoare ridicată.

Economisirea resurselor materiale este condiționată, într-o măsură importantă, și de îmbunătățirea normelor de consum, ținând seama de perfecționările intervenite în condițiile materiale, tehnice, tehnologice ale producției, precum și în organizarea producției. În acest spirit, planul național unic pe 1984 prevede că în vederea asigurării bazei materiale a planului trebuie acționat pentru: gospodărirea judicioasă a energiei prin măsuri de raționalizare a consumurilor, modernizarea instalațiilor, agregatelor, precum și prin utilizarea resurselor energetice refolosibile; reducerea pierderilor tehnologice și extinderea acțiunii de recuperare a căldurii; încadrarea riguroasă

în normele și normativele de consum și de stoc de materii prime, materiale, combustibili și energie, intensificarea recuperării și refolosirii resurselor etc.

În concepția actuală se impune o viziune dinamică asupra normelor de consum, acestea trebuind să țină mereu pasul cu realizările tehnicii mondiale, cu perfecționările care au loc în producție, să fie în acord cu exigențele beneficiarilor interni și externi. Realizarea sarcinilor prevăzute în documentele Conferinței Naționale și în planul național unic depinde de calitatea activității tuturor oamenilor muncii. „Numai și numai prin munca întregului popor — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste — vom reuși să valorificăm materiile prime și mijloacele materiale de care dispunem sau pe care le importăm — și să obținem o valoare tot mai mare, să creștem gradul de valorificare și să realizăm atât în țară cât și în schimburile internaționale, un raport tot mai bun, prin munca depusă de poporul nostru”.

Iată deci că ridicarea nivelului calitativ al produselor și reducerea consumurilor materiale și energetice implică și ridicarea nivelului de calificare al oamenilor muncii, perfecționarea pregătirii profesionale în concordanță cu cerințele și condițiile nou afirmate, precum și sporirea răspunderii cu care acționează fiecare colectiv și fiecare membru al acestuia. Măsurile de perfecționare a sistemului de retribuire, prin generalizarea acordului global și legarea mai puternică a pîrghiilor cointeresării materiale de laturile calitative ale activității economice, precum și aplicarea consecventă a noului mecanism economico-financiar asigură mobilizarea mai puternică, prin mijloace economice, a energiei creatoare a oamenilor muncii în vederea gospodăririi judicioase a resurselor materiale și energetice. În același timp se impune și intensi-

ficarea muncii educative desfășurate de organizațiile de partid, de sindicat, organizațiile componente ale F.D.U.S., precum și de organele de conducere colectivă din toate unitățile socialiste.

Prof. univ. dr. Gheorghe CREȚOIU

Întrebări

- 1) Care este rolul reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie în procesul sporirii eficienței economice?
- 2) Precizați căile prin care se poate acționa pentru înfăptuirea obiectivelor de plan în acest domeniu.
- 3) Care este relația dintre reducerea consumurilor materiale și creșterea calității produselor?
- 4) Analizați cum pot fi aplicate căile de reducere a consumurilor la nivelul întreprinderii în care lucrați.

Bibliografie

- 1) Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, Editura Politică, București 1982.
- 2) Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 noiembrie 1983, Editura Politică, București, 1983.
- 3) Program privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990, „Știința”, 30 noiembrie 1983.

(Urmare din pag. 8)

rea și controlul utilizării fondului de retribuire se referă la criteriile în funcție de care banca finanțatoare eliberează fondul de retribuire al unei unități, pe de o parte fondul de retribuire destinat personalului muncitor și pe de altă parte fondul de retribuire destinat personalului de conducere, iar Decretul nr. 335/1983 se referă la modul și condițiile de acordare a drepturilor de retribuire în acord global. În consecință, funcțiilor de jurisconsult și revizor C.F.I. li se aplică prevederile Decretului nr. 335/1983 ca și întregului personal TESA din unitatea agricolă din care fac parte.

● LAUREAN MĂRGINEAN. Sovata — Prevederile art. 16 din H.C.M. nr. 405/1965, aveau drept scop în condițiile anilor 1965 și următorii, îmbunătățirea meniurilor celor ce se aflau la tratament în întreprinderile economice balneoclimaterice, în care repartizarea locurilor se făcea anual de Consiliul de Miniștri pe beneficiari. Urmare a dezvoltării economiei naționale, din 1966 pînă în prezent au apărut mai

multe acte normative care au modificat structura organizatorică, natura economică a întreprinderilor, tratament, transport, competența stabilirii tarifelor, alocațiile, beneficiile etc. Dintre acestea, cităm Decretul Consiliului de Stat nr. 45/1982, privind majorarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor cu amănuntul la produsele agroalimentare, în baza căruia s-a emis Ordinul M.C.I. nr. 1200/15.II.1982, privind prețurile și rabaturile comerciale pentru produsele alimentare din producția internă și din import, valabile de la data de 15.II.1982. Decretul nr. 45/1982 a intrat în vigoare la data de 15.II.1982. Pe aceeași dată și-au încetat valabilitatea prețurile, limitele maxime de prețuri și rabaturile comerciale ce se modifică, acordarea de subvenții de la bugetul de stat pentru produsele agroalimentare, precum și orice alte dispoziții contrare. Potrivit prevederilor Decretului nr. 45/1982 și Ordinului M.C.I. nr. 1200/1982, prin lista nr. 12.a., s-a stabilit defalcarea cotelor de rabat comercial între întreprinderile cu ridicata și unitățile comerciale din sistemul M.C.I.,

cooperatie și alți beneficiari. Cotele de rabat stabilite pentru cooperatie și alți beneficiari, se cedează în condiția livrării produselor din depozitele cu ridicata, urmînd ca întreprinderea beneficiară să suporte cheltuielile de transport de la depozit pînă la sediul său, din cota de rabat cedată. În cazul în care unitatea beneficiară solicită să i se transporte produsele la sediul unității, de către întreprinderea cu ridicata, aceasta este obligată să-și achite cheltuielile de transport. Cu referire la suportarea cheltuielilor de transport pentru produsele de panificație, potrivit listei nr. 3 anexă la Ordinul M.C.I. nr. 1200/1982, pentru aceste produse respectiv pline neagră, semialbă, albă, produse de franzelărie simple și cu adaos, specialități de panificație simple și cu adaos, cozonaci, blaturi, rulade, chec, briși, condiția de livrare este „franco unitatea de desfacere” exclusiv ambalajul de transport. Această condiție de livrare se aplică și pentru desfacerile către centrele muncitorești, stațiuni balneare și localități urbane, în care rețeaua cu amănuntul aparține cooperatiei de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor.

CĂILE DE INTENSIFICARE ȘI DEZVOLTARE A SCHIMBURILOR COMERCIALE ȘI A COOPERĂRII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

1

O trăsătură definitorie a economiei mondiale contemporane este amplificarea fără precedent a circuitului economic mondial ca și a dimensiunilor sale cantitative, dar mai ales calitative, la baza cărora este procesul obiectiv al dezvoltării factorilor de producție. Este bine cunoscut că revoluția tehnico-științifică — proces obiectiv complex, cu implicații profunde asupra dezvoltării economice a statelor ca și asupra relațiilor economice internaționale — este un factor primordial al adâncirii diviziunii internaționale a muncii și implicit al unei continue intensificări a schimburilor economice internaționale, al apariției unor noi forme de schimb și cooperare.

Este deci evident că, în condițiile unui asemenea avânt al revoluției științifice și tehnice, organizarea în fiecare țară a producției tuturor tipurilor și sortimentelor de produse este tehnic imposibilă și economic ineficientă, chiar și pentru acele țări cu un potențial economic ridicat. Astfel, nici o țară, oricât de dezvoltată ar fi din punct de vedere economic, nu mai este în măsură să-și satisfacă total necesitățile în continuă diversificare doar prin efortul propriu; ea nu mai poate rămâne în afara circuitului mondial de valori materiale și tehnico-științifice. Se impune deci — ca o necesitate obiectivă — ca statele să colaboreze unele cu celelalte, să participe tot mai activ la diviziunea mondială a muncii. Nu există stat, oricât de mare și de puternic, care să poată rezolva în condițiile prezente problemele sale proprii, menținându-se în izolare față de toate celelalte state. Fiecare națiune are ceva de primit și de dat în circuitul de valori, de cunoștințe și de servicii, astfel încât colaborarea internațională să poată contribui efectiv la dezvoltarea pașnică și la progresul omenirii, în condițiile mutațiilor ce caracterizează epoca noastră.

Încă în urmă cu mulți ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, sublinia că „în epoca noastră, când cuceririle științifice și tehnice pun la îndemâna popoarelor imense posibilități de a-și spori averea materială și spirituală, de a valorifica resursele naturale în folosul societății, dezvoltării relațiilor economice între state, participarea la diviziunea internațională a muncii, formarea și lărgirea cooperării internaționale se impune ca o necesitate obiectivă a progresului fiecărei țări în parte, a dezvoltării civilizației umane în general, ca o condiție esențială a instaurării unui climat de încredere între popoare, de securitate și de pace în lume. Nici o țară care vrea să progreseze, să beneficieze de rodul cuceririlor științifice și tehnice contemporane și, în același timp, să-și aducă contribuția la soluționarea marilor probleme ce confruntă omenirea, nu poate rămâne în afara acestui proces⁽¹⁾.”

În Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism se prevede că „Partidul pornește de la faptul că

lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. Aceasta constituie o necesitate obiectivă și pentru progresul economic și social al țării noastre⁽²⁾.”

Documentele celui de-al XII-lea Congres al P.C.R. reconfirmă această orientare; secretarul general al partidului, în raportul prezentat, a subliniat că „participarea activă și eficientă a României la diviziunea internațională a muncii, accentuarea cooperării în domeniul producției, al științei și tehnologiei, asigurarea unei balanțe de plăți externe echilibrate și consolidarea rezervelor valutare ale țării⁽³⁾” constituie orientarea principală a cincinalului 1981—1985.

Așadar, în concepția partidului nostru, pentru o dezvoltare într-un ritm înalt a economiei, în condițiile accelerării continue a progresului tehnic, se impune, în mod obiectiv, participarea activă a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la intensificarea schimburilor economice cu toate statele lumii.

2

În sens larg, noțiunea de schimburi comerciale internaționale cuprinde o gamă largă de modalități prin care se realizează transferul de bunuri materiale de la o țară la alta, prin intermediul unor persoane juridice (și uneori fizice) care au calitatea de comercianți și sînt autorizate de administrația de stat pentru efectuarea unor astfel de operații.

Este necesar să subliniem că între noțiunea de cooperare economică internațională și între schimburile tradiționale de mărfuri se fac deseori confuzii care se explică prin faptul că, prin cooperare, se realizează și acțiuni comune de marketing și comercializare a produselor. În realitate, cooperarea diferă de schimburile comerciale tradiționale prin faptul că permite încheierea de acorduri și contracte care merg mai departe decît simplul contract de vânzare sau de prestări de servicii internaționale. Cooperarea cuprinde o gamă întregă de aranjamente financiare, transfer de know-how și de tehnologii, livrări de echipament și de instalații, acțiuni comune de marketing, lucrări de cercetare și de aplicabilitate tehnologică a descoperirilor etc.

Cooperarea are un conținut propriu, distinct, reliefînd-o ca pe o activitate nouă și dinamică, cu profunde impli-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, Editura Politică, București, 1971, vol. 5, p. 917—918.

²⁾ Editura Politică, 1975, p. 174.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., Editura Politică, 1979, p. 48.

cații economice și sociale, care se caracterizează prin : raporturi juridice contractuale de lungă durată, care generează obligații reciproce pe multiple planuri, și care imprimă o accentuată convergență de interese ale partenerilor ; obiectul activității și formele de realizare sînt extrem de diversificate (enumerare parțial mai sus), fiind, în același timp, importante căi de impulsinare a cercetării științifice, urmărind, ca finalitate, progresul tehnologic ; partenerii contractuali, datorită complexității acțiunilor de cooperare, se află, de regulă, în mai multe ipostaze : vinzători și cumpărători, prestatori de servicii și beneficiari, licențiatori și licențiați etc., între aceștia existînd un flux continuu dus-întors, de valori materiale și spirituale ; decontarea reciprocă (plata prețului) nu se reduce la o anumită sumă plătită cash, ci, în cele mai frecvente cazuri, se face prin mecanismul creditelor rambursabile, într-o anumită proporție, prin rezultatele cooperării sau prin alte modalități ; nu se urmărește numai simplul schimb de valori materiale sau spirituale, ci, în primul rînd, avantaje economico-sociale rezultate din conlucrarea partenerilor, ceea ce facilitează creșterea eficienței acțiunilor întreprinse cu forțe reunite.

Atît activitatea de schimburi comerciale, cit și aceea de cooperare economică, în țara noastră se realizează de către întreprinderi de comerț exterior și de unele compartimente specializate, autorizate în mod expres prin actele normative de înființare.

Desigur că toate aceste activități se desfășoară în strînsă colaborare — pe bază contractuală — cu întreprinderile industriale și de prestări servicii, de cercetare și tehnologie inginerească, cărora le revine rolul principal de derulare a contractelor externe încheiate de întreprinderile de comerț exterior.

3

În baza hotărîrilor luate la Congresul al XII-lea al P.C.R. și la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1982, prin Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe anul 1984 s-a prevăzut o creștere a volumului comerțului exterior, față de 1983, de 13,8%.

La baza ritmului înalt de creștere a comerțului nostru exterior prevăzut pentru anul 1984 stau rezultatele pozitive ale anului 1983, care deși au fost influențate de recesiunea și de stagnarea schimburilor economice internaționale, demonstrează resursele interne de care dispunem pentru lărgirea, intensificarea continuă a colaborării cu statele lumii.

Din Comunicatul privind realizarea planului național pe anul 1983 rezultă că în anul care a trecut „România a participat activ la diviziunea internațională a muncii, la lărgirea și diversificarea schimburilor de valori materiale, la extinderea cooperării în producție și tehnico-științifice cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială”.

Din volumul total al comerțului exterior realizat în 1983 — de 303,7 miliarde lei — volumul exportului a fost de 173,3 miliarde lei, față de un import total de 130,4 miliarde lei.

Așadar, activitatea de comerț exterior desfășurată în anul 1983 a condus la un sold excedentar al balanței comerciale de 2418 milioane dolari, ceea ce a permis achi-

tarea unei părți din datoria externă. Deci, și pe această linie prevederile din documentele de partid și de stat se înfăptuiesc consecvent.

Desigur că realizarea în 1984 a unui volum al comerțului exterior cu aproape 14% mai mare decît cel din 1983 implică luarea unor măsuri de intensificare, sub toate formele, a schimburilor economice internaționale.

4

Căile de intensificare și dezvoltare a schimburilor comerciale și de cooperare economică internațională dintre țara noastră și țările lumii sînt multiple. În cele ce urmează le vom sintetiza pe cele mai importante.

a) Crearea de relații politico-economice de colaborare și prietenie cu statele lumii.

Politica comercială — care cuprinde totalitatea măsurilor inițiate și puse în aplicare de către o țară pentru impulsinarea operațiunilor de comerț exterior — se realizează atît prin instrumente externe, cît și prin cele interne.

Pe plan internațional, principalele instrumente de realizare a unei politici comerciale favorabile schimburilor economice o constituie tratatele bi și multilaterale.

Îmbrăcînd forme și avînd denumiri diferite — tratat, acord, protocol etc. — tratatele internaționale au o istorie multimilenară, fiind din cele mai vechi timpuri instrumente juridice eficace — generatoare de drepturi și obligații pentru statele semnatare —, menite să stimuleze prietenia, colaborarea și pacea între popoare.

Prin însăși natura lor, activitățile de schimburi comerciale și de cooperare internațională implică imperativ necesar, existența unui cadru legislativ între statele participante la astfel de activități, cadru legislativ care se realizează pe calea tratatelor internaționale.

Dacă importanța tratatelor internaționale nu poate fi contestată, se poate însă pune următoarea problemă : Cum contribuie asemenea tratate la promovarea schimburilor comerciale și cooperării economice internaționale și, în general, la schimburile de valori materiale și spirituale între state ?

Pentru a răspunde la această problemă majoră și de interes practic, sînt necesare două precizări prealabile : tratatele internaționale nu generează direct drepturi și obligațiuni privind traducerea în fapt a unor acțiuni de cooperare economică internațională ; rolul lor este, așa cum am mai arătat, ca prin conținutul lor să creeze climatul politic-social și economic-juridic menit să faciliteze contactele directe dintre partenerii din țările respective și care, prin tratativele pe care le desfășoară, finalizează operațiuni concrete de cooperare, materializate în contracte internaționale. Așadar, tratatele privind schimburile și cooperarea economică internațională — importante izvoare de drepturi și obligațiuni între state — îndeplinesc funcția de eliminare a unor asperități (taxe vamale, tratamente de drept diferite de la țară la țară etc.) născute din regimul economic-social concretizat în sistemele de drept diferite ale statelor cointeresate în cooperare reciprocă și a căror înlăturare sau ameliorare (ne referim la asperități) creează condiții favorabile realizării în fapt a acțiunilor concrete de schimburi comerciale și de cooperare, în diversele forme posibile : producție, cercetare științifică, co-

mercializare, turism etc. Evident, în toate cazurile actul care stabilește raporturile juridice concrete de realizare a acțiunilor de schimburi comerciale și de cooperare îl constituie contractul internațional, al cărui conținut și formă este determinat de natura și obiectul acțiunii respective.

România, consecventă politicii de colaborare economică și de lărgire și diversificare continuă a raporturilor comerciale și de cooperare internațională dă o mare importanță tratatelor internaționale, care, în acest domeniu poartă, de regulă, denumirea de acorduri (comerciale, de plăți, de cooperare etc.). Secretarul general al partidului, a subliniat că „odată cu lărgirea schimburilor economice și cooperării în producție cu alte state, s-a desfășurat o activitate intensă pentru așezarea acestora pe baze trainice, pentru crearea cadrului politic și juridic menit să faciliteze colaborarea reciproc avantajoasă⁴⁾”.

La crearea cadrului politico-economic și juridic actual, o contribuție esențială a avut-o și o are secretarul general al partidului; vizitele de lucru efectuate în numeroase țări de președintele României, primirile în țara noastră a numeroși conducători de state, acordurile, declarațiile solemne și alte înțelegeri internaționale încheiate cu aceste ocazii — numai în ultimii trei ani au fost încheiate peste 72 de astfel de instrumente juridice internaționale — au pus bazele unei colaborări dinamice, în continuă dezvoltare, fundamentate pe cadrul juridic astfel creat.

Consecvent principiilor stabilite de partid, cadrul juridic internațional astfel creat de țara noastră dă expresie normelor fundamentale ale dreptului internațional — egalitate deplină în drepturi, respectul reciproc al suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne, avantaje reciproce — principiul care creează climatul politico-social necesar unor raporturi juridico-economice menite să contribuie la continua lor dezvoltare.

b) **Lărgirea ariei geografice a schimburilor comerciale și a cooperării economice — imperativ al dezvoltării comerțului exterior.**

Documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale din decembrie 1982 au evidențiat, consecvent, principiile fundamentale ale dezvoltării schimburilor economice internaționale ale României, necesitatea acestor schimburi cu toate țările lumii, în special cu cele socialiste și în curs de dezvoltare.

În Raportul la Conferința Națională a P.C.R., secretarul general al partidului a subliniat că „dezvoltarea unei largi colaborări economice internaționale, a schimburilor economice cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, constituie o necesitate obiectivă pentru buna desfășurare a activității economico-sociale a patriei noastre⁵⁾”.

Urmare a politicii de extindere continuă a ariei geografice a schimburilor economice și de cooperare internațională, România întreține relații economice, comerciale și de cooperare cu 150 de state (față de 131 în 1975 și 29 în 1950).

În anul 1983, așa cum rezultă din Comunicat, au fost extinse relațiile cu țările membre ale C.A.E.R. pe baza programelor speciale de colaborare pe termen lung. S-au amplificat relațiile economice și tehnico-științifice cu țările în curs de dezvoltare, cu celelalte state ale lumii.

Ca urmare a dezvoltării și diversificării relațiilor comerciale și de cooperare în producție cu țările socialiste acestea dețin circa 53 la sută din totalul activității de comerț exterior al României.

Pentru consolidarea și așezarea acestor raporturi economice pe baze trainice, numai în perioada 1970—1980 au fost încheiate peste 300 acorduri comerciale, de plăți și de cooperare, iar în ultimii trei ani numărul acestora a fost mărit cu alte 72 acorduri.

Așa cum rezultă din Comunicat, în anul care a trecut au continuat acțiunile care vizează lărgirea activității de cooperare economică, tehnică și științifică cu toate statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și cu celelalte state ale lumii. S-au încheiat 54 acorduri sau înțelegeri de cooperare și colaborare tehnico-științifică, din care 22 cu țări socialiste și 28 cu țări în curs de dezvoltare.

De asemenea, trebuie să menționăm că în virtutea principiilor colaborării cu toate statele lumii, fără discriminări și bariere artificiale, țara noastră a aderat și desfășoară o largă activitate, fiind membră în peste 700 de organizații internaționale neguvernamentale, contribuind din plin la rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică schimburile economice și, în special, cele de cooperare economică și tehnico-științifică internațională.

c) **Îmbunătățirea structurii și calității exporturilor — cale importantă de intensificare și ridicare a eficienței schimburilor economice internaționale.**

O premisă a realizării planului de comerț exterior pe anii 1984—1985 și în perspectiva cincinalului viitor o constituie continua îmbunătățire a structurii mărfurilor pentru export. În anul 1983 a crescut ponderea mărfurilor cu grad superior de prelucrare — mașini, utilaje și mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum — care au deținut 58 la sută din volumul total al exportului.

Așa cum se subliniază în Comunicat, „Industria românească a livrat la export produse de o tehnicitate și complexitate mai înaltă, de calitate mai bună, care valorifică superior materiile prime, energia și forța de muncă”.

Paralel cu preocuparea pentru îmbunătățirea structurii exporturilor este necesar să se pună un accent mai mare pe ridicarea calității mărfurilor. În acest scop trebuie aplicate cu fermitate normele de drept în acest domeniu; Legea privind calitatea produselor (nr. 7/1977) trebuie aplicată cu consecvență și intransigență. Este necesar să fie cunoscut că normele legale privind calitatea produselor trebuie să fie privite de către toți oamenii muncii ca fiind minim obligatorii. Pentru a fi competitive produsele trebuie să fie continuu perfecționate astfel încât mărfurile românești să fie comparabile și să depășească pe cele oferite pe piața mondială de către producători din alte state.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, „Cuvîntare la încheierea lucrărilor Consfătuirii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale”, Editura Politică, 1975, pag. 25.

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, „Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român”, Editura Politică, 1982, pag. 31.

Pentru creșterea eficienței mărfurilor de export este necesar să se valorifice din plin resursele interne de materii prime, numai astfel putându-se realiza un aport valutar cât mai ridicat. În Comunicatul privind realizarea planului pe 1983 se subliniază că „în acțiunea de raționalizare a importurilor un aport însemnat l-a adus aplicarea măsurilor pentru valorificarea în mai bune condiții a resurselor interne de materii prime și energetice, asimilarea în fabricație de noi tipuri de mașini, utilaje și instalații. De asemenea, la reducerea importurilor a contribuit faptul că s-a realizat un import mai mic de țitei, ca urmare a măsurilor luate pentru utilizarea mai bună și economisirea combustibililor și carburanților“.

Rămâne ca o preocupare permanentă pentru viitor ca reducerea importurilor să se realizeze pe seama valorificării tot mai depline a resurselor interne.

d) Intensificarea cooperării — premisă a creșterii gradului de participare la schimburile economice internaționale.

Constituind o cale importantă de intensificare a schimburilor economice internaționale, cooperarea internațională a fost și este o latură principală a activității de comerț exterior. În anul 1983, așa cum prevede Comunicatul „o atenție deosebită s-a acordat cooperării și specializării în domeniul construcțiilor de mașini; prin acțiunile de cooperare economică s-au efectuat livrări de mașini, utilaje,

instalații, materiale, lucrări de construcții-montaj în străinătate, reprezentând 29,7 la sută din volumul de export realizat“.

Prin acțiunile de cooperare economică și tehnico-științifică internațională realizându-se o conlucrare pe perioade îndelungate, în cadrul unei specializări în toate domeniile economice, schimbul de produse și de rezultate științifice se amplifică și se creează premisele unor raporturi economice în perspectivă, fapt ce, neîndoios, duce la intensificarea comerțului între statele participante la acțiunile respective de cooperare.

dr. Al. DETEȘAN

Întrebări :

1. Care este poziția partidului și statului nostru cu privire la schimburile economice internaționale ?
2. Prin ce modalități se realizează schimburile economice internaționale ?
3. Care este rolul exporturilor în cadrul economiei românești ?
4. Cum contribuie acțiunile de cooperare la impulsivitatea schimburilor comerciale internaționale ?

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Lucrarea „PROBLEME ECONOMICO—JURIDICE ALE CONSILIILOR POPULARE” urmează să fie difuzată abonaților în luna iulie a.c. și va avea următorul cuprins :

Cap. I : Organizare — funcționare — bugetul local

1. Organizare
2. Bugetul de venituri și cheltuieli
3. Activitatea de personal
4. Activitatea de secretariat

Cap. II : Actele consiliilor populare

1. Acte administrative
2. Acte notariale
3. Acte jurisdicționale

Cap. III : Activitatea de stare civilă și de asistență socială

1. Starea civilă
2. Autoritate tutelară
3. Asistență socială

Cap. IV : Sistematizarea teritoriului — gospodărire comunală

1. Sistematizarea teritoriului
2. Gospodărire comunală
3. Paza bunurilor

Cap. V : Agricultură — silvicultură

1. Activități în domeniul agriculturii
2. Activități în domeniul silviculturii

Cap. VI : Industria mică — servicii

1. Reglementări — organizare
2. Activități de industrie mică
3. Căi de dezvoltare a serviciilor pentru populație

Cap. VII : Organizarea activității de comercializare

1. Atribuțiile consiliilor populare
2. Coordonarea comerțului de stat și cooperatist
3. Organizarea piețelor și a tirgurilor

Cap. VIII : Asociația locatarilor

1. Organe de conducere și administrare — atribuții
2. Obligațiile de plată a locatarilor pentru cheltuieli comune
3. Gestionarea și evidența patrimoniului
4. Urmărirea debitorilor
5. Controlul gestiunilor
6. Atribuțiile consiliilor populare

Consiliile populare care au abonamente numai la revistă și suplimentul săptămânal, pot să se aboneze și la lucrarea menționată, direct la Oficiul județean de difuzarea presei, cunoscând că prețul unui exemplar este de 20 lei.

Lucrarea figurează în Catalogul presei la poziția 59/d.

Tirajul lucrării fiind limitat, difuzarea se va face numai pe bază de abonament.

